णमवयजते" ॥ २ ॥ इति । 'खलतिः' केशरहितमस्तकोपेतः, 'विक्लिधः' स्वेदनशीलशरीरः, विक्लिन्नदेहोवा, 'शुक्लः' चित्री, 'पिङ्गाक्षः' पिङ्गलवर्णाक्षियुक्तः। तस्य शिरस्येतामाहुतिं जुहुयात्। 'एतत्' खलत्यादियुक्तं शरीरं, 'वरुणस्य' वारकस्य पापस्य, 'रूपं', अतस्तदुचितेनैव 'रूपेण', 'वरुणं' पापरूपं, 'अवयजते' विनाशयति ॥

इति पञ्चदशोऽनुवाकः ।

अथ षोडशोऽनुवाकः ।

(१) पञ्चदशेऽवभृथहोमविशेषा उक्ताः । षोडश उपाकरण-मन्त्रव्याख्यानादयोभिधीयन्ते । यदुक्तं सूत्रकारेण । नमो राज्ञे नमो वरुणायेति वेतसशाखयाश्वतूवरगोमृगानग्नि-ष्ठ उपाकरोति इति । तस्य मन्त्रस्य प्रथमभागं व्याचष्टे । "वारुणो वा अश्वः । तं देवतया व्यर्द्धयति । यत् प्राजापत्यं करोति । नमो राज्ञे नमो वरुणायेत्याह । वारुणो वा अश्वः । स्वयैवैनं देवताभिः समर्द्धयति" इति । अश्वस्य अब्योनित्वाद्व-रुणस्य चापां पतित्वात् अयं 'अश्वः', 'वारुणः', । यदि 'एनं', 'प्राजापत्यं', कुर्यात् तदा 'तं' अश्वं, वरुणदेवतया वियोज-येत । तत्परिहारार्थमुपाकरणकाले वरुणस्य नमस्कारे कृते सति स्वयमेव वरुणदेवतया 'तं' अश्वं, समृद्धं करोति ॥

(२) द्वितीयभागस्य तात्पर्यं दर्शयति । "नमोश्वाय नमः